

ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΚΑΡΛΑΦΤΟΠΟΥΛΟΣ

Ενθύμιο Παντοτινής Φιλίας

«Θα συνθησίσεις. Δεν είναι και τόσο τρομερό. Θα δεις», είχε πει ακριβώς ένα χρόνο πριν η Ντίνα, ρίχνοντας μια τελευταία ματιά στον μεγάλο καθρέφτη της εισόδου. Θα έβγαινε μαζί της για πρώτη φορά στην πλατεία.

Και σήμερα μαζί θα έβγαιναν αλλά όχι στο γνωστό μέρος. Αργά το βράδυ θα πήγαιναν σε μια γιορτή. Φαίνεται πως οι δυο τους αποτελούσαν ένα είδος έκπληξης για τον εορτάζοντα.

«Αν όλα πάνε καλά, μπορεί να αλλάξει η ζωή μας», κατέληξε η Ντίνα, αφού εξήγησε την πρόταση και συζήτησαν τις λεπτομέρειες. Δεν είχε ξανακάνει κάτι παρόμοιο, αλλά την εμπιστευόταν.

Όταν έφυγε από το χωριό, με τον τρόπο που έφυγε, δεν

ήξερε πού να πάει. Ήθελε μόνο να εξαφανιστεί, να ξεφύγει, να μπορέσει να σκεφτεί καθαρά. Θυμήθηκε την Ντίνα από τη Σχολή Καλών Τεχνών και της τηλεφώνησε. Μπορούσε να μείνει μαζί της.

Έριξε βιαστικά ένα, δυο ρούχα σ' ένα σακ-βουαγιάζ και πήρε το πρώτο τρένο για την Αθήνα. Ξέχασε ακόμη και το Βιβλίο της Ανησυχίας του Fernando Pessoa κι αναγκάστηκε να το ξαναγοράσει. Ο Livro do desassossego λεγόταν στα πορτογαλικά. Η ανησυχία ήταν μια λέξη με τέσσερα σίγμα που ακουγόταν σαν συριγμός. Σκεφτόταν για μέρες τις φράσεις του μελαγχολικού Πορτογάλου.

Κατευθύνθηκε στο υπνοδωμάτιο, για να βρει το βιβλίο και μετά στην κουζίνα, για να φτιάξει καφέ. Ήταν πέντε το

απόγευμα κι έμεναν αρκετές ώρες μέχρι τη βραδινή τους συνάντηση. Άφησε την καφετιέρα να βρυχάται και κάθισε στην πολυθρόνα, δίπλα στο παράθυρο.

Η Ντίνα νοίκιαζε αυτή τη μονοκατοικία από τα φοιτητικά της χρόνια. Ήταν μακριά από το κέντρο, αλλά είχε χώρο και για το ατελιέ της. Είχε πάντα συγκατοίκους, που όμως έμεναν λίγο. Δεν άντεχαν την υγρασία του σπιτιού και τα φθαρμένα υδραυλικά. Το χειμώνα επικρατούσε παγετός. Όλο και κάτι άφηνε ο καθένας, όταν έφευγε. Μια παλιά καρέκλα, ένα χαλάκι, μια τσαγιέρα, ό,τι δε χωρούσε στα κιβώτια της μετακόμισης. Η Ντίνα ενσωμάτωνε τα ετερόκλητα αντικείμενα και ο χώρος άλλαζε κάθε τόσο. Όταν πήγε να μείνει μαζί της, δυσκολεύτηκε λιγάκι. Δεν είχε συνηθίσει να ζει έτσι.

Άνοιξε το βιβλίο. «Πάει πολύς καιρός που δεν υπάρχω. Είμαι απολύτως ήσυχος. Πάει πολύς καιρός που δεν είμαι εγώ... Στην καρδιά μου βασιλεύει μια ειρήνη αγωνιώδης και η ηρεμία μου είναι όλη παραίτηση». Και στο Νικήτα άρεσε ο Πεσσόα. Από τότε που ένας φίλος, τους διάβασε αποσπάσματα, στα δεκαοκτώ τους.

Είχαν χαθεί για κάποια χρόνια. Πήγαν για σπουδές σε διαφορετικές πόλεις. Ο Νικήτας είχε επιστρέψει με πτυχίο μαθηματικών και μια νεαρή και όμορφη σύζυγο. Θυμάται τη βραδιά που είχε καλέσει όλους τους παλιούς του φίλους στο νέο του σπίτι. Τον έβλεπε να επιδεικνύει την Μαρία ως τρόπαιο, που είχε κερδίσει σε μια μάχη. Τη μάχη με τον εαυτό του, είχε σκεφτεί τότε με πίκρα.

Μερικούς μήνες αργότερα, σ' ένα μπαρ και μπροστά σ' ένα άδειο μπουκάλι τζιν, ο Νικήτας παραδέχτηκε πως ο γάμος του ήταν ένας εφιάλτης. Η Μαρία αντιλαμβανόταν το γάμο ως σχέση στην οποία μοιράζεσαι τα πάντα, κάθε στιγμή της ημέρας. Δεν τον άφηνε στιγμή μόνο του. Όταν έλειπε για δουλειά, του τηλεφωνούσε συνεχώς, για να τον ελέγξει. Ούτε στο σπίτι μπορούσε να βρει ηρεμία. Του έκλεινε τον υπολογιστή και τα βιβλία και ήθελε να ασχολείται συνεχώς μαζί της.

«Είναι σαν να της έχω παραδώσει τη ζωή μου και μετά της ζητώ την άδεια, για να τη ζήσω», κατέληξε. Και πρόσθεσε πως δεν είχε πάψει ποτέ να σκέφτεται τη νύχτα που πέρασαν μαζί στο δάσος. Την πρώτη και τελευταία τους νύχτα, πριν φύγουν για σπουδές.

Κι έτσι ξανάρχισε η ιστορία τους. Ήταν σαν ένα κουβάρι αφημένο σε μια άκρη για καιρό. Μετά έπιασαν το νήμα και συνέχισαν το πλέξιμο, σαν να μην είχε περάσει ο χρόνος. Από το Γυμνάσιο ήταν αχώριστοι. Περνούσαν ατέλειωτες ώρες μαζί, αν και ήταν τελείως διαφορετικοί χαρακτήρες. Άλλα γούστα στις ταινίες, τη μουσική και τα βιβλία. Κι όμως ένωσαν ηρεμία

ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΜΠΑΛΑΣΚΑΣ

και πληρότητα μεταξύ τους.

Φύλαγε για χρόνια στο πορτοφόλι μια μικρή φωτογραφία τους από μια σχολική εκδρομή στην Α΄ Γυμνασίου, τη μοναδική που ήταν οι δυο τους μόνο. Έβγαλε τη φωτογραφία, για να την ξαναδεί. Ο Νικήτας είχε μισόκλειστα μάτια και χαμογελούσε ευτυχισμένος. Ακόμη και σήμερα όταν γελοούσε, άλλαζε εντελώς. Μεταμορφωνόταν σε έφηβο.

Όμορφος κι επιπόλαιος. Έβαλε βιαστικά κι αβασάνιστα στη ζωή του την Μαρία, για να τον τυραννά με τις ζηλίες και τις υποψίες της. Ωστόσο, εκείνη δεν θα μπορούσε ποτέ να φαντα-

στεί αυτό που γινόταν κάτω από τη μύτη της.

«Το πιο σκοτεινό σημείο είναι πάντα αυτό που βρίσκεται κάτω από τη λάμπα», έλεγε συχνά ο Νικήτας. Ήταν μια παλιά κινέζικη παροιμία, που την είχε βρει σ' ένα βιβλίο του Ρολάν Μπαρτ. Συνήθιζε να ξεσηκώνει φράσεις από βιβλία και να τις χρησιμοποιεί την κατάλληλη στιγμή, για να εντυπωσιάζει. Και τα κατάφερνε.

Ρηχός και δειλός. Αυτό ήταν. Κόντεψε να τρελαθεί, όσο κράτησε η κρυφή τους ιστορία.

«Θα φύγω, θα την εγκαταλείψω», έλεγε, «αλλά όχι τώρα. Είναι η άρρωστη η μάνα της και τρέχουμε στα νοσοκομεία». Ή, «έχει βγάλει κάτι στο στήθος και μέχρι να βεβαιωθούμε τι είναι, πρέπει να σταθώ δίπλα της». Όλο κάτι συνέβαινε κι ανέβαλλε να της μιλήσει για τη δική τους σχέση.

Κι ένα πρωινό, συνάντησε την Μαρία σε μια τράπεζα. Η γυναίκα του Νικήτα ήταν ψηλή, με μακριά μαύρα μαλλιά πλεγμένα σε χαλαρή κοτσίδα και σε προχωρημένη εγκυμοσύνη.

«Είμαστε πολύ ευτυχημένοι, το θέλαμε τόσο πολύ», είπε λάμποντας από χαρά.

«Συνέβη τυχαία», ήταν η φράση που επαναλάμβανε ο Νική-

Από την κορυφή στον πάτο και πάλι από την αρχή. Σαν να είχε μπει σ' ένα ασανσέρ που ανεβαίνει με μεγάλη ταχύτητα στον τεσσαρακοστό όροφο, αφήνοντας ένα κενό στο στομάχι, και μετά με την ίδια ταχύτητα κατεβαίνει στο σκοτεινό γκαράζ.

τας, όταν το ίδιο απόγευμα του είχε ζητήσει να βρεθούν. «Δεν μπορώ να την εγκαταλείψω τώρα. Πρέπει να καταλάβεις. Δεν το ήθελα. Συνέβη τυχαία».

«Κανείς δε μένει τυχαία έγκυος», του είχε απαντήσει. Μήπως περίμενε να γεννηθεί πρώτα το παιδί, για να το πει; Και από πότε ήθελε παιδί; Ο ίδιος δεν έλεγε πως δεν άντεχε πια το γάμο του και πως θα την άφηνε την Μαρία;

«Δεν ήταν καθόλου εύκολο να της αποκαλύψει την αλήθεια, πρέπει να το καταλάβεις», είχε πει η Ντίνα, όταν της διηγήθηκε τι είχε περάσει τα δυο τελευταία χρόνια με τον Νικήτα. Από την

κορυφή στον πάτο και πάλι από την αρχή. Σαν να είχε μπει σ' ένα ασανσέρ που ανεβαίνει με μεγάλη ταχύτητα στον τεσσαρακοστό όροφο, αφήνοντας ένα κενό στο στομάχι, και μετά με την ίδια ταχύτητα κατεβαίνει στο σκοτεινό γκαράζ.

«Ποτέ δεν αγαπάμε κανέναν. Αγαπάμε αποκλειστικά την εικόνα που διαμορφώνουμε για κάποιον. Αυτό που αγαπάμε είναι μια δική μας κατασκευή, στην ουσία δεν αγαπάμε παρά τον εαυτό μας», διάβασε και σκέφτηκε πως αγαπούσε όχι τον πραγματικό Νικήτα, αλλά αυτόν που επιθυμούσε να αγαπήσει.

Το ίδιο είχε επισημάνει και η Ντίνα. «Ερωτεύηκες κάποιον που δεν υπήρχε», είχε πει. Βέβαια, η δική της αγαπημένη φράση ήταν το «όλα τα συνηθίζει κανείς».

«Τα χρήματα είναι αρκετά, για να πληρώνεις τους λογαριασμούς και να μην εξαρτάσαι από κανέναν. Και θα μπορείς να ζωγραφίζεις, χωρίς να αναγκάζεσαι να ξοδεύεις το χρόνο σου εδώ κι εκεί», είπε την πρώτη φορά που κατέβηκαν μαζί στην πλατεία. Εκείνη δούλευε με σταθερούς πελάτες. Δεν ήταν μια συνηθισμένη γυναίκα. Βλέποντάς την κάποιος, δεν θα μπορούσε ποτέ να φανταστεί πως πληρώνόταν, για να κάνει έρωτα. Κυκλοφορούσε σχεδόν αμακιγιάριστη και τα κομψά ρούχα που φορούσε δεν κινούσαν καμία υποψία. Της άρεσαν οι μεταμφιέσεις και οι ηλικιωμένοι άντρες. «Είναι διεστραμμένοι αλλά και τρυφεροί και μπορώ να τους ελέγξω», υποστήριζε. Θυμάται πως είχε τόσο μεγάλο φόβο, που, όταν πλησίασε ο πρώτος πελάτης και ρώτησε για την τιμή, ψέλλισε ένα εξωφρενικό ποσό, για να τον αποφύγει. Εκείνος, ένας παχουλός και φαλακρός πεννητάρης, έμεινε για λίγο διστακτικός και μετά είπε: «εντάξει, εδώ πιο κάτω υπάρχει ένα ξενοδοχείο».

Όλα συνέβησαν πολύ γρήγορα. Έβρεχε για μέρες και η μυρωδιά των σάπιων φύλλων ήταν έντονη. Οι φωνές των φίλων τους ακούγονταν μακρινές. Ο θόρυβος από τα βήματά τους, τα κλαδιά που παραμέριζαν στο πέρασμά τους και οι ανάσες τους δημιουργούσαν ένα ηχητικό σύμπαν όλο δικό τους. Στο χέρι κρατούσε μια χούφτα κεράσια. Και τότε κατάλαβε πως ό,τι ονειρευόταν για χρόνια ήταν διαθέσιμο. Το ξανθό χνούδι στα μπράτσα δεν το έβλεπε στο σκοτάδι, αλλά μπορούσε να το νιώσει. Από την αγωνία έκανε μπάλα τα κεράσια και με το χυμό τους έβαψε πρώτα τα χείλη, μετά το στήθος κι ύστερα

όλο το σώμα, που αμέτρητες φορές είχε ποθήσει ν' αγγίξει και να γευτεί. Έχω μπει στο όνειρό μου, σκεφτόταν, και δεν θέλω να βγω.

Η κραυγή ηδονής ήρθε από το παρόν. «Τίνος είναι αυτό το σώμα; Τι γυρεύω εδώ; Τι κάνω; Ούτε το όνομά του δε θυμάμαι. Δημήτρη είπα πως τον λένε ή Κώστα; Τι σημασία έχει»; Αδιάφορα ονόματα ακόμα πιο αδιάφορων σωμάτων που μόνο

Ο θόρυβος από τα βήματά τους, τα κλαδιά που παραμέριζαν στο πέρασμά τους και οι ανάσες τους δημιουργούσαν ένα ηχητικό σύμπαν όλο δικό τους. Στο χέρι κρατούσε μια χούφτα κεράσια.

με χάπια και μπόλικο τζιν μπορούσε ν' ανεχτεί. Τζιν με τόνικ, μια φέτα λεμόνι και πάγο. Άφηνε ένα παγάκι να πέσει στο λαιμό και να κυλήσει στο στήθος και μετά περίμενε τα χείλη που θα ρουφούσαν άπληστα το νερό. Ήταν η πληρωμένη ηδονή αυτό που είχε σχεδιάσει να κάνει στη ζωή; Να δίνει ηδονή, χωρίς να παίρνει τίποτα; Ή μήπως έπαιρνε και κάτι άλλο εκτός από τα χρήματα; Αυτά σκεφτόταν, ενώ διάλεγε τα ρούχα που θα φορούσε το βράδυ. Ένα λευκό πουκάμισο Armani κι ένα κολλητό παντελόνι. Μετά κάθισε μπροστά στον καθρέφτη με τις λάμπες, για να βαφτεί. Τον είχε αφήσει μια παλιά συγκατοικος της Ντίνας που ήταν ηθοποιός. Ένωθε σαν να ετοιμαζόταν για μια παράσταση.

Άκουσε την εξώπορτα ν' ανοίγει και βγήκε από το δωμάτιο. «Ετοιμάστηκες βλέπω. Πολύ ωραία.», είπε η Ντίνα κι άφησε στο διάδρομο τη μεγάλη τσάντα που περιείχε τα κουστούμια δουλειάς, μαζί με μπλοκ ακουαρέλας και πινέλα. Εξαφανίστηκε στο μπάνιο κι όταν βγήκε, είχε τα μακριά της μαλλιά πλεγμένα σε λεπτές, διάσπαρτες κοτσίδες που κατέληγαν σε φιογκάκια. Μάτια, χείλη και νύχια βαμμένα σε μοβ αποχρώσεις και όλα τα ρούχα μαύρα. Της πρόσφερε ένα μπολ με φρουτοσαλάτα, που ήταν το αγαπημένο της βραδινό. Έφαγαν αργά, με δυσκολία.

«Σε περιμένω κάτω», φώναξε η Ντίνα, ενώ κατέβαινε βιαστικά τις σκάλες.

Κοιτάχτηκε για τελευταία φορά στον καθρέφτη και διόρθωσε τη σκιά στα μάτια. Γύρισε στο καθιστικό, βρήκε τη φωτογραφία του Νικήτα δίπλα στο Βιβλίο της Ανησυχίας και την έβαλε στην τσέπη. Ξαναγύρισε στην κουζίνα και πήρε μια χούφτα κεράσια για το δρόμο.

Το σπίτι βρισκόταν κάπου στα βόρεια προάστια και είχαν χαθεί. Η Ντίνα είχε καλέσει δυο φορές με το κινητό της, για να την καθοδηγήσουν.

«Έχουν αλλάξει το σπίτι της συνάντησης. Νόμιζα πως είχαμε φτάσει», είπε. Ήταν νευρική και κάνιτζε συνεχώς.

Όταν έφτασαν, έκανε ξανά ένα τηλεφώνημα και η εξωτερική είσοδος άνοιξε αυτόματα. Προχώρησαν λίγα μέτρα με το αυτοκίνητο και μετά το άφησαν και συνέχισαν με τα πόδια. Το σπίτι ήταν ισόγειο, πέτρινο, με κλειστά πορτοπαράθυρα και φάνταζε επιβλητικό στο βάθος του σκοτεινού κήπου που έμοιαζε με πάρκο. Τα μεγάλα δέντρα ήταν πεύκα, αλλά υπήρχαν κι άλλα που δεν τα είχε ξαναδεί.

«Τι δέντρα είναι;», θέλησε να μάθει, γιατί θυμήθηκε τα δάση που αγαπούσε. «Είναι μάλλον φιλύρες» απάντησε η Ντίνα, ενώ χτυπούσε το κουδούνι.

Όταν μπήκαν μέσα κι έκλεισε πίσω τους η βαριά ξύλινη πόρτα, ένιωσε πως κινούνταν σε εντελώς άγνωστο έδαφος. Η ίδια απορία υπήρχε και στα μάτια της Ντίνας, αλλά αποφάσισαν να συνεχίσουν, σαν ηθοποιοί που δεν έχουν στα χέρια τους το σενάριο. Στη διάρκεια της βραδιάς θα καταλάβαινε πως ό,τι είχε ζήσει μέχρι τότε στην πλατεία, ήταν παιδικό παιχνίδι μπροστά σ' αυτό που τους περίμενε.

Τρεις μέρες αργότερα το πτώμα ενός άντρα βρέθηκε σε μια χωματερή είκοσι χιλιόμετρα μακριά από το σπίτι με τις φιλύρες. Το σώμα ήταν γυμνό από τη μέση και κάτω και τυλιγμένο όπως - όπως με διάφορα κουρέλια. Στους αστραγάλους και στους καρπούς έφερε σημάδια από αλυσίδες. Διάσπαρτοι μώλωπες και χαρακιές με αιχμηρό αντικείμενο υπήρχαν παντού. Δεν ήταν σαφής ο τρόπος και η ώρα του θανάτου κι έπρεπε να γίνει νεκροψία. Στην τσέπη του κουρελιασμένου πουκαμίσου βρήκαν μια μικρή κτρινισμένη φωτογραφία. Δύο αγοράκια γύρω στα δώδεκα κοίταζαν με χαμόγελο το φακό. Στην πίσω πλευρά έγραφε: ενθύμιο παντοτινής φιλίας.

Αθήνα 20/9/09